

**Vyšší odborná škola a střední škola
zdravotnická a sociální Ústí nad Orlicí**

Smetanova 838, 562 01 Ústí nad Orlicí

Příloha PP č. 5

PREVENTIVNÍ PROGRAM

**Vyšší odborná škola
a střední škola zdravotnická a sociální
Ústí nad Orlicí**

KRIZOVÝ PLÁN

„Co dělat když...“

OBSAH

OBSAH	2
Základní postup	3
1. ŠIKANA	4
2. KYBERŠIKANA	5
3. OMAMNÉ, PSYCHOAKTIVNÍ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY	6
U žáka byl nalezen alkohol nebo tabákové výrobky.....	6
Žák kouří v prostorách školy nebo na školních akcích	6
Žák je přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo na školních akcích.....	7
Žák je ve škole pod vlivem jiné návykové látky	7
Nález alkoholu, omamné a psychotropní látky ve škole.....	8
Žák se svěří s užíváním návykových látek	9
Rodič hledá radu, jak řešit problémy s návykovými látkami	9
4. NEOMLUVENÁ ABSENCE	10
5. KRÁDEŽE.....	12
6. VANDALISMUS.....	12
7. SEBEVRAŽEDNÉ CHOVÁNÍ.....	13
8. ÚMRTÍ VE TŘÍDĚ, VE ŠKOLE (pozůstalá třída/ škola)	17
Návaznost jednotlivých poradenských služeb při dlouhodobých výchovných obtížích	19

Základní postup

- Zabránit v další nevhodné činnosti (např. konzumaci PNL).
- Odebrat a zajistit látku.
- Posoudit zdravotní stav.
- Rozhovor s dítětem.
- Vytvořit stručný záznam o situaci.
- Uložit záznamu do deníku ŠMP.
- Informovat vedení školy, ŠPP, TU.
- Informovat zákonné zástupce, případně OSPOD.
- Situace je opakovaná – OSPOD.
- V případě zájmu nabídnout informace o odborné péči.
- Posoudit situaci s ohledem na školní řád a vyvodit případné sankce.

Nezapomenout!!!

- Zkontrolovat zdravotní stav (podat 1. pomoc, zavolat 155).
- Pohovořit s žákem o nastalé situaci a zajistit intervenci (ŠP, ŠMP, VP).
- Informovat vedení školy.
- Neslibovat, že o situaci/problému nikomu neřekneme (ohlašovací povinnosti).
- Informovat zákonné zástupce.
- Informovat OSPOD.
- V případě potřeby informovat další členy pedagogického sboru, popřípadě žáky.
- Dát najevo zájem o žáka a o prošetření situace.

1. ŠIKANÁ

Je řešena samostatným dokumentem „Školní program proti šikaně“.

- V případě potřeby umístit žáka do chráněného prostředí s dohledem dospělé osoby.
- Informovat ŠMP.
- ŠMP – zajistí další šetření.
 - Proveďte postupně rozhovor s obětí, svědky a agresory nebo o šetření požádá odborníka – specialistu na problematiku šikanování z Pedagogicko-psychologické poradny.
 - Z rozhovoru provádí zápis na předepsaný formulář **Záznam o výskytu rizikového chování** + přílohy s výpovědí svědků - (je třeba zjistit: kdo je oběť, kdo je agresor, kdy a kde k šikaně dochází, jakou formou, jak dlouho a často trvá, proč oběti ubližovali, jaká opatření a proč,
 - o výsledcích šetření informuje ŘŠ.
- ŘŠ pozve prokazatelným způsobem zákonného zástupce agresora do školy k pohovoru.
- ŠPP informuje zákonného zástupce oběti šikany.
- ŘŠ svolá výchovnou komisi.
- ŠPP + TU + ŠMP se dohodne společně se zákonným zástupcem žáka na svolání výchovné komise a provede záznam na předepsaný formulář **Záznam z výchovné komise**.
 - Možnosti školy: odstupňování kázeňských opatření, forma postihu při dalším porušení školního řádu, doporučení odborné pomoci v PPP, informování OSPOD, doporučit zákonným zástupcům umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, informovat Policii ČR.
- ŠMP provádí zápis z pohovoru.
- ŘŠ udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem.
- ŘŠ prokazatelně pozve zákonné zástupce oběti do školy k pohovoru.
- ŠPP + TU – dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup - možnosti školy: převedení žáka do jiné třídy, doporučení odborné pomoci v PPP, zvýšení monitoringu chování, intervenční programy na zlepšování sociálních vztahu ve třídě.
- ŠMP provádí zápis z pohovoru.
- ŘŠ – informuje Policii ČR, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování (fyzické napadení s poškozením zdraví, 3. st ostrakismu).

2. KYBERŠIKANANA

- V případě potřeby umístit žáka do chráněného prostředí s dohledem dospělé osoby.
- Zajistit bezpečí žáka i jeho spolužáků.
- Zajistit důkazy (PrtSC obrazovky, konverzaci nemazat atd.).
- Informovat ŠMP.
- ŠMP – zajistí další šetření.
 - Proveďte postupně rozhovor s obětí, svědky a agresory nebo o šetření požádá odborníka – specialistu na problematiku šikanování z Pedagogicko-psychologické poradny.
 - Z rozhovoru provádí zápis na předepsaný formulář **Záznam o výskytu rizikového chování**+ přílohy s výpovědí svědků - (je třeba zjistit: kdo je oběť, kdo je agresor, kdy a kde k šikaně dochází, jakou formou, jak dlouho a často trvá, proč oběti ubližovali, jaká opatření a proč),
 - o výsledcích šetření informuje ŘŠ.
- ŘŠ pozve prokazatelným způsobem zákonného zástupce agresora do školy k pohovoru.
- ŘŠ svolá výchovnou komisi.
- ŠPP + TU + ŠMP se dohodne společně se zákonným zástupcem žáka na svolání výchovné komise a provede záznam na předepsaný formulář **Záznam z výchovné komise**.
 - Možnosti školy: odstupňování kázeňských opatření, forma postihu při dalším porušení školního řádu, doporučení odborné pomoci v PPP, informování OSPOD, doporučit zákonným zástupcům umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, informovat Policii ČR.
- ŠMP provádí zápis z pohovoru.
- ŘŠ udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem.
- ŘŠ prokazatelně pozve zákonné zástupce oběti do školy k pohovoru.
- ŠPP + TU – dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup - možnosti školy: převedení žáka do jiné třídy, doporučení odborné pomoci v PPP, zvýšení monitoringu chování, intervenční programy na zlepšování sociálních vztahu ve třídě.
- ŠMP provádí zápis z pohovoru.
- ŘŠ – informuje Policii ČR, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování (3. st. ostrakizace).

3. OMAMNÉ, PSYCHOAKTIVNÍ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY

U žáka byl nalezen alkohol nebo tabákové výrobky

- netestovat danou látku,
- při podezření na intoxikaci neznámou látkou - přivolat lékaře (látku mu také odevzdat, pokud máme podezření, že látka obsahuje i jiné příměsi než alkohol),
- odevzdat a uložit látku u vedení školy,
- informovat ŠMP, TU a vedení školy,
- ŠMP provede stručný **Záznam o výskytu rizikového chování** s vyjádřením žáka a jeho podpisem,
- informovat zákonného zástupce.

Žák kouří v prostorách školy nebo na školních akcích

- zabránit v další konzumaci,
- odebrat tabákový výrobek.

Přistížen poprvé:

- informovat TU,
- TU provede stručný záznam i s vyjádřením žáka a jeho podpisem, předá ŠMP,
- TU udělí kázeňský postih v souladu se školním řádem,
- TU informuje zákonného zástupce.

Přistížen opakovaně:

- informovat TU, ŠMP a vedení školy,
- ŠMP provede stručný **Záznam o výskytu rizikového chování** s vyjádřením žáka a jeho podpisem,
- ŠPP dohodne společný další postup,
- informovat zákonného zástupce, případně jsou přivoláni na společnou schůzku,
- v závažných případech může škola informovat odbor sociální péče (věk, chování, opakování, nespolupracující zákonní zástupci,...),
- ŠPP vyvodí kázeňský postih v souladu se školním řádem.

Zápis s žákem musí obsahovat:

- datum, místo a čas dané situace, jméno žáka, jeho případné výpovědi (od koho má tabákový výrobek atd.), podpis žáka, podpisy přítomných pedagogů,

- pokud žák odmítne podepsat, napíšeme tuto skutečnost do zápisu a připojíme podpisy min. 2 svědků.

Žák je přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo na školních akcích

- zabránit další konzumaci a odebrat alkohol,
- zjistit zdravotní stav, pokud je zřejmá intoxikace - zavolat záchrannou službu,
- škola NESMÍ TESTOVAT, zda je žák opravdu pod vlivem alkoholu,
- informovat ŠMP, TU a vedení školy,
- uložit alkohol u vedení školy či vedoucího školní akce,
- ŠMP provede stručný **Zo výskytu rizikového chování** s vyjádřením žáka a jeho podpisem, pokud to situace a stav dovolí,
- ŘŠ či vedoucí školní akce informuje zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl,
- pokud je zákonný zástupce nedostupný, škola může oznámit tuto skutečnost odboru sociální péče,
- žák do příjezdu zákonného zástupce musí zůstat pod dohledem, který sleduje zdravotní stav,
- pokud se stav žáka zhorší (usíná, zvrací, ztrácí rovnováhu apod.), ihned přivolá ZS,
- ŘŠ může informovat OSPOD (pokud je situace opakovaná, zákonní zástupci nespolupracují apod.),
- ŘŠ pozve prokazatelným způsobem zákonné zástupce do školy,
- ŠPP dohodne společně se zákonnými zástupci další postup,
- ŠPP udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem.

Zápis s žákem musí obsahovat:

- datum, místo a čas nastalé situace, vyjádření žáka (od koho alkohol získal apod.), podpis žáka, podpisy přítomných pedagogů,
- pokud žák odmítne podepsat, napíšeme tuto skutečnost do zápisu a připojíme min. 2 podpisy svědků.

Žák je ve škole pod vlivem jiné návykové látky

- zajistit bezpečnost žáka i spolužáků,
- zabránit v další konzumaci a odebrat látku,

- zjistit zdravotní stav,
- pokud je zřejmá intoxikace a je ohrožen život -> přivolat ZS a předat jí látku,
- při předání žáka popisovat pouze příznaky!!! (Nejsme kompetentní k tomu, abychom stanovovali diagnózu!),
- oznámit ŠMP a vedení školy,
- pokud vyhodnotíme stav, že není třeba lékaře, voláme zákonného zástupce,
- trváme na tom, aby si žáka vyzvedli, do té doby zajisti trvalý dohled,
- látka se vloží do obálky a uloží v trezoru školy, další postup zajistí Policie ČR,
- ŠMP provede stručný **Záznam o výskytu rizikového chování** s vyjádřením žáka a jeho podpisem,
- ŘŠ pozve prokazatelným způsobem zákonného zástupce k pohovoru,
- ŠPP se dohodne na dalším postupu,
- ŠPP udělí kázeňský postih v souladu se školním řádem,
- škola se může obrátit na OSPOD (opakovaná situace, nespolupracující zákonný zástupce apod.).

Zápis s žákem musí obsahovat:

- datum, místo a čas nastalé situace, vyjádření žáka (od koho látku získal apod.), podpis žáka, podpisy přítomných pedagogů,
- pokud žák odmítne podepsat, napíšeme tuto skutečnost do zápisu a připojíme min. 2 podpisy svědků.

Nález alkoholu, omamné a psychotropní látky ve škole

Látku najdeme v prostorách školy:

- Látku NETESTUJEME!
- informovat ŠMP a vedení školy,
- za přítomnosti dalšího pracovníka látku vložíme do obálky, napíšeme datum, čas a místo nálezu, obálku opatříme razítkem, podpisem a uschováme v trezoru školy,
- ŘŠ informuje Policii ČR o nálezu, ta provede identifikaci a zajištění látky.

Látku najdeme přímo u žáka:

- Látku NETESTUJEME!
- Informujeme ŠMP a vedení školy,
- sepsat stručný záznam o nastalé situaci, který žák případně se svým vyjádřením podepíše,

- látku uložíme do obálky a postupujeme jako u situace zmíněné výše,
- ŘŠ informuje Policii ČR, ta provede zajištění látky a identifikaci, následně informuje zákonné zástupce.

Máme podezření, že žák má OPL u sebe:

- Nikdy NEPROVÁDÍME osobní prohlídku žáka!
- Lze vyzvat žáka, aby nám sám ukázal obsah tašky, kapsy.
- Nastalá situace je v kompetenci Policie ČR – voláme.
- Žáka izolujeme od ostatních a máme ho pod dohledem do příjezdu Policie ČR.
- Informujeme ŠMP a vedení školy.

Žák se svěří s užíváním návykových látek

- Upozornit žáka již předem, že pokud bude situace nebo problém závažný, je povinností pracovníka tuto skutečnost oznámit, NESLIBOVAT mlčenlivost!
- Nevyhýbat se rozhovoru! (nabídnout rádu a pomoc), být citlivý.
- Informovat ŠMP a vedení školy.
- ŠMP, VP se obrátí na relevantní služby.
- ŘŠ informuje zákonného zástupce (s vědomím žáka).

Rodič hledá radu, jak řešit problémy s návykovými látkami

- Respektovat specifika každého případu.
- Neodmítat rozhovor.
- Poskytneme informace o dostupných službách, doporučíme poradenství.
- Nabídneme společné kroky (poradenský systém školy).
- Informujeme ŠMP a vedení školy.

4. NEOMLUVENÁ ABSENCE

a) Neomluvená absence do 15 hodin: DŮTKA TU

- Informovat TU.
- TU obeznámí zákonného zástupce žáka s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence.
- TU předá informaci ŘŠ a VP.
- TU udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem po projednání na pedagogické poradě.

b) Neomluvená absence 16 – 32 hodin: DŮTKA ŘŠ

- TU informuje ŘŠ, TU, VP.
- ŘŠ pozve prokazatelným způsobem zákonného zástupce žáka do školy k pohovoru.
- ŘŠ svolá výchovnou komisi.
- VK se dohodne se zákonným zástupcem žáka na dalším postupu.
- ŠPP provede zápis z pohovoru, předá k podpisu zákonnému zástupci.
- ŘŠ udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem.

c) Nemluvená absence 33 - 63 hodin: PODMÍNĚNÉ VYLOUČENÍ ZE ŠKOLY

- TU informuje ŘŠ, ŠPP.
- ŘŠ pozve prokazatelným způsobem zákonného zástupce žáka do školy k pohovoru.
- ŘŠ svolá výchovnou komisi.
- VK se dohodne se zákonným zástupcem na dalším postupu.
- ŠPP provede zápis z pohovoru, předá k podpisu zákonnému zástupci.
- ŘŠ udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem.

d) Neomluvená absence nad 64 hodin: VYLOUČENÍ ZE ŠKOLY

Metodický pokyn MŠMT c. j. 10 194/2002-14 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví:

- U nezletilých žáků je omluva platná pouze od zákonných zástupců,
- škola může v nezbytných případech (problémové a opakované absence) vyžadovat potvrzení od lékaře (není povinen vystavovat samostatnou omluvenku, nýbrž může jen potvrdit omluvenku od zákonných zástupců, nemůže omlouvat zpětně),
- pokud má učitel přesvědčivé důkazy o záškoláctví, nemusí uznat omluvenku od zákonných zástupců, eviduje ji jako „**skryté záškoláctví**“, vždy tyto skutečnosti předem projedná s rodiči a sepíše záznam.

Opakované pozdní příchody:

- Tolerujeme jeden pozdní příchod do výuky za pololetí z důvodu zaspávání.
- Pozdní příchody zaznamenává učitel, TU je sčítá a počítá je jako neomluvené.
- Při 2 a více pozdních příchodech TU oznámí tuto skutečnost zákonnému zástupci a dojedná způsob nápravy.
- Provedeme zápis a vyvodíme sankce dle ŠŘ.
- Pokud zákonný zástupce opakovaně omlouvá pozdní příchody, jedná se o skryté záškoláctví.

5. KRÁDEŽE

- Rychlé jednání – hlásit ŘŠ, ŠPP.
- Zahájit šetření v prostorách školy – provedeme postupně rozhovor s poškozeným podezřelým a svědky.
- Vytvořit stručný **Záznam o výskytu rizikového chování** na základě výpovědi poškozeného, podezřelého a svědků – založí ŠMP.
- ŘŠ věc ohlásí Policii ČR.
- Kontaktovat zákonného zástupce a směřovat je na Policii ČR.
- **Pokud je znám pachatel** – ŠPP + TU + ŘŠ se dohodne společně se zákonným zástupcem žáka na svolání výchovné komise a provede záznam na předepsaný formulář **Záznam z výchovné komise**.
 - Možnosti školy: odstupňování kázeňských opatření, forma postihu při dalším porušení školního řádu, doporučení odborné pomoci v PPP, informování OSPOD, doporučit zákonným zástupcům umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, informovat Policii ČR.
- ŠMP provádí zápis z pohovoru.
- ŘŠ spolu s TU udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem.

6. VANDALISMUS

- Žák je povinen pečovat o majetek školy a zacházet šetrně s veškerým jejím vybavením. Prokázané škody způsobené úmyslně nebo z nedbalosti uhradí.
- Každou zjištěnou škodu je povinen bezprostředně nahlásit TU nebo pedagogickému dozoru.
- Ničení a krádež majetku školy a zařízení v budově školy je klasifikováno jako zvlášť hrubé porušení školního řádu.
- Pokud dojde k vandalismu vyhotovit stručný **Záznam o výskytu rizikového chování** na základě výpovědi a svědků – založí ŠMP.
- **Pokud je znám viník** – ŠPP + TU + ŘŠ se dohodne společně se zákonným zástupcem žáka na svolání výchovné komise a provede záznam na předepsaný formulář **Záznam z výchovné komise**.
 - Škola na něm (zákonném zástupci) vymáhá náhradu škody.
- Pokud nedojde na základě dohody k náhradě, lze vymáhat soudní cestou.
- ŘŠ spolu s TU udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem.

7. SEBEVRAŽEDNÉ CHOVÁNÍ

VAROVNÉ SIGNÁLY

Jedinec, který přemýšlí o sebevraždě, často **zažívá nesnesitelnou psychickou bolest**, ze které se snaží uniknout. Projevy sebevražděného jednání mohou být u dětí a dospívajících jiné než u dospělých. Obvykle je možné si všimnout změn v chování, prožívání a v tom, co nám žáci přímo a nepřímo říkají. U jedince, který o sebevraždě přemýšlí, nemusí být vůbec přítomny všechny varovné signály, mohou se objevovat v různé kombinaci. Zásadním varovným znakem je, **když se žák začne projevovat významně jinak, než tomu bylo doposud.**

Změny v chování:

- samotářství, vyhýbání se kamarádům či oblíbeným činnostem
- potíže se soustředěním
- zhoršený školní prospěch
- rizikové chování (např. užívání návykových látek)
- změna chuti k jídlu
- potíže se spánkem (např. polehávání či pospávání v hodinách)
- potíže ve vztazích
- zanedbávání svého vzhledu
- sebepoškozování
- zabývání se myšlenkami na sebevraždu či ukončení života
- vyhledávání informací o sebevraždě, shromažďování prostředků k vykonání sebevraždy (např. lano, léky)
- rozdávání osobních věcí

V prožívání:

- náhlé změny nálad
- dlouhodobý smutek, plačtivost
- zvýšená úzkostnost
- podrážděnost, výbuchy vzteku
- vyčerpanost, apatie, pasivita
- nízké sebehodnocení a sebedůvěra

V komunikaci:

- ne/ přímé vyjádření, že chce zemřít: *Přál/a bych si být mrtvá. Nechci žít. Kéž bych se nikdy nenarodil/a.*
- vyjádření beznaděje: *Nic nemá smysl. Můj život nemá smysl.*
- vyjádření toho, že je všem na obtíž: *Kdybych tu nebyl/a, nikomu bych nechyběl/a.*
- psaní deníku či básní, ve kterých se objevuje téma smrti či sebevraždy
- loučení se s ostatními, dopisy na rozloučenou

Role pedagoga

Pedagog může být nejvýznamnější dospělou osobou v životě žáka, který k němu může chovat velkou důvěru, aniž by o tom pedagog věděl. Pokud se žák svěří pedagogovi se svými sebevražednými myšlenkami, přímo si tím říká o pomoc.

Úkolem pedagoga je **rozpoznat žáka v ohrožení a přesunout jej v systému péče dále.**

Úkolem pedagoga **není diagnostikovat žáka, poskytovat či nahrazovat odbornou péči.**

A. Mírné riziko: žák má myšlenky na sebevraždu

Vedení podpůrného rozhovoru

Podpůrný rozhovor vedený pedagogem si můžeme představit jako dvě na sebe navazující části, kde pedagog naslouchá, klade citlivě otázky, poskytuje podporu a vyjadřuje empatii. V první části jde o **navázání kontaktu**, tzn. běžný začátek rozhovoru, kde vyjadřujeme zájem o žáka:

- *Můžu s tebou chvíli mluvit?*
- *Mám pocit, že se v poslední době trápíš...*
- *Mám o tebe strach...*
- *Vidím, že se v poslední době straníš ostatních...*
- *Pozoruj na tobě změny v poslední době... neděje se něco?*
- *Pojďme si popovídat...*

Druhá část rozhovoru obsahuje **specificky zaměřené otázky**, např.:

- *Děkuji, že mi říkáš, jak se cítíš a co prožíváš... chápu to správně, že to, co mi říkáš, znamená, že si chceš ublížit? Pochopil jsem to správně?*
- *Slyšel jsem, že říkáš, že už nechceš žít... co jsi tím myslel?*
- *Když o tom takhle mluvíš, znamená to, že si chceš ublížit? Znamená to, že se teď bavíme o sebevraždě?*

Pokud žák neodpovídá a nechce mluvit, můžete se ho zeptat, zda není ve škole někdo jiný, s kým by mluvil radši, a můžete nabídnout, že daného člověka společně najdete. Zásadní

je neslibovat žákovi naprostou důvěrnost informací (Slibuji, že to zůstane mezi námi), i když si pedagog musí být vědom citlivosti údajů, které mu žák sděluje.

Další kroky, zatímco pedagog je stále s žákem:

- poděkovat žákovi za důvěru: *Děkuji ti, že mi to říkáš.*
- podpořit žáka: *Mohlo být těžké mi tohle říct, vážím si toho.*

Slyším, že teď prožíváš velké trápení. Přál bych ti, aby ti bylo lépe a věřím, že se nám to společně podaří.

Společně to zkusíme zvládnout. Najdeme cestu, jak to zvládnout.

Pojďme spolu vymyslet, co dál.

● žák by měl vědět, že v tom není sám, a co se navrhnout další kroky – bude dít dál: **setkání u školního psychologa/ metodika prevence** – můžete žákovi vysvětlit, že to jsou lidé, kteří ví, jak mu pomoci a co dělat, můžete nabídnout, že za ním půjdete společně.

kontaktování zákonných zástupců – je potřeba zde postupovat velmi citlivě tak, abychom nenarušili důvěru žáka, a zároveň netajili informace směrem k zákonným zástupcům, je vhodné se proto na každém kroku domlouvat s žákem a s pracovníkem ŠPP.

- poskytnout odpovídající kontakty a přesné informace (např. o ŠPP, co nyní společně uděláme, číslo na Linku bezpečí)
- následná zvýšená péče a sledování žáka

Při komunikaci se zákonnými zástupci:

- představit se a svoji pozici ve škole
- nabídnout pomocnou ruku v řešení situace – ideální je, aby škola rozhovor vedla v duchu partnerství s rodinou
- informovat o pozorovaném chování a fungování žáka
- vysvětlit, že informace o stavu žáka budou v případě potřeby sdíleny s dalšími pedagogy
- nabídnout pomoc, domluvit schůzku (za přítomnosti třídního učitele, školního psychologa/ metodika prevence, příp. i ředitele)
- školní psycholog/ metodik prevence nabízí poradenství pro zákonné zástupce
- udělat zápis z domluvy

B. Střední až vysoké riziko – suicidální tendence

Ve chvíli, kdy má žák naplánovaný způsob, místo a datum sebevraždy, je ve vysokém riziku a v dané situaci je vhodné učinit následující kroky:

- jeden pedagog zůstává s žákem a nenechává ho o samotě (ideální je, když je pedagog stejného pohlaví jako žák, aby s ním případně mohl i na toaletu)
 - vhodný je podpůrný empatický rozhovor
 - vysvětlit, že budou **kontaktováni jeho zákonní zástupci**
 - zavolat si na pomoc další dospělou osobu, která pomůže situaci řešit a která volá zákonným zástupcům a informuje je o situaci a domlouvá se na dalších krocích (včetně příjezdu do školy)
 - předat zákonným zástupcům kontakty na odbornou pomoc v kraji
- Společně je vhodné připravit krizový plán pro případ, kdyby se situace opakovala.

C. Akutní riziko – pokus o sebevraždu

Jde o situace, kdy si žák ve škole patrně ublížil (např. pořezal se, spolykal prášky), chystá se k tomu, chystá či vyhrožuje, že si ublíží. První dospělý, který žáka najde, by měl:

- snažit se jednání zabránit, pokud lze, nebo poskytnout první pomoc
- zůstat s žákem a nenechat ho o samotě
- zavolat Rychlou záchrannou službu (155)
- zavolat si na pomoc další dospělou osobu, která mu pomůže situaci řešit
- zavolat zákonným zástupcům žáka a informovat je o situaci

Po situaci by měl pedagog vytvořit zápis o situaci a informovat ředitele školy, příp. ředitelem dalšího pověřeného pracovníka (ideálně někdo ze ŠPP). Stejně tak má škola povinnost zaznamenat situaci do Knihy úrazů.

Zápis o situaci

Zápis by měl být uložen na bezpečném místě a měl by obsahovat:

- jméno žáka
- datum události
- varovné znaky, které se u žáka objevily
- kdo s ním mluvil
- jak byla situace řešena
- jaké informace žák sdělil
- zda byli kontaktováni zákonní zástupci: co jim bylo sděleno, co sdělili, že učiní
- další kroky

8. ÚMRTÍ VE TŘÍDĚ, VE ŠKOLE (pozůstalá třída/ škola)

A. Informace se do školy dostane jinak než přímo od rodiny

- pedagog, který informaci zjistí, ji předává školnímu metodikovi prevence/ psychologovi a třídnímu učiteli (ten je také pozůstalý), ti pak koordinují další postup,
- pokud se toto dozví pedagog od třídy, je třeba zastavit fabulace a dát zprávu o tom, že tyto informace nemáme, ale budeme se tomu věnovat a třídě sdělíme, co budeme moct. Třídě nabídnout prostor pro emoce a pracovat s nimi - sdílet, pojmenovat a hledat, co aktuálně potřebují.

B. TU/ ŠMP/ zástupce školy komunikuje s rodičem

- Co rodiče v tuhle chvíli od školy potřebují:

- nabídka okamžité pomoci – odkaz na služby (Rodičovská linka, Linka Bezpečí, Krizová centra pro dospělé a děti, Poradna Vigvam, Nadační fond Vrba, Nadace EP Corporate Group - nadace pro přímou finanční podporu po pozůstalé, Základní informace pro pozůstalé MMR, Právní rádce pro pozůstalé D. Záhumenský + lokální organizace - Klára pomáhá, Zastávka, hospic apod.),
- komunikace ven ze školy, vyjádření soustrasti (media),
- osobní věci dítěte,
- domluvit, jaké informace je možné sdělit pedagogům a žákům školy. Informovat o tom, jak postupujeme, pokud nějaké informace přinesou žáci (pravdivé, zkreslené),
- téma pohřbu – bude veřejný? Účast žáků a pedagogů školy? Informovat o hledání varianty rozloučení pro třídu,
- potřeba případně další komunikace – nabídka.

Schůzka ŠPP – ředitel, ŠMP, psycholog

- domluvit hlavní osobu, která postup koordinuje,
- třídní učitel je taktéž pozůstalý – přizvat někoho s nadhledem externisty – ŠMP, psycholog, neziskové organizace, oblastní metodik prevence z PPP (není vhodné u dětí v MŠ, kde externista může spíše rušit),
- domluvit postoj školy, jestli a jak bude škola dělat pietní místo (někde, kam může každý, ale není nutné kolem chodit, když nechci).

Schůzka s ostatními pedagogy

- sdělit, kdo je hlavní osoba, která koordinuje postup, s kým se domlouvat, ptát se, sdílet info
- sdělit faktické informace (v podobě, ve které mohou uniknout) + potřeby rodičů,

- informace o plánu – co se bude dít, kdo je jak zapojen, media, pietní místo,
- způsob komunikace s třídami + nabídka pomoci externisty,
- mimořádné třídní schůzky/ email rodičům od ředitele (ideálně ve stejnou chvíli, kdy učitelé sdělují třídám – aby rodiče věděli, byli připraveni, že děti mohou mít dotazy, čeho si všímat, nabídka podpory a pomoci ze strany školy/ jiné organizace),
- příprava na častější třídnické hodiny,
- potřeby + dotazy + nabídka podpory.

Komunikace se třídou – akutně - kdo? TU + ŠMP/ psycholog

- s třídou by měl komunikovat někdo, kdo je dobře zná a má s nimi vztah – ŠMP,
- sdělit pravdivá, stručná, popisná fakta - tedy i říct, že něco nevíme,
- preventivní kroky v případě úmrtí sebevraždou,
- domluvit plán na den – týden (zejména ve třídě, kde dítě zemřelo),
- normalizace všech emocí spojených,
- info – jak to teď řeší škola, co kdo dělá, co se bude dít,
mapování potřeb žáků + směřovat k jejich aktuálnímu naplnění – mluvit, mlčet, být spolu, pracovat, kreslit...

Komunikace s třídou – za týden

- rituál (pohřeb, vlastní třídní rituál...),
- vracet se do normálního režimu s povolenými výkonovými limity,
- vzkaz pro pozůstalé rodiče?
- pietní místo?
- místo pro sebe – co mohou žáci dělat, pokud potřebují a kde mohou najít,
- realizovat mimořádné třídní schůzky.

Komunikace s třídou – „vzpomínkové aktivity“

- 3 měsíce, 1 rok, dle aktivit do jednoho roku (Vánoce, sportovní soutěže, kterých se dítě účastnilo atd.),
- dát tomu prostor, myslet na to, věnovat se jim (napsat vzkaz, mluvit o tom...).

Návaznost jednotlivých poradenských služeb při dlouhodobých výchovných obtížích

Níže uvedený postup se týká řešení dlouhodobějších výchovných obtíží. Akutní případy jsou řešeny podle příslušných metodických pokynů.

1) Třídní učitel/učitel předmětu, ve kterém problém vznikl

- Učitel má možnost požádat o radu či doporučení ŠPP
- Vzniklý problém nahlásí i TU

2) Setkání TU (příp. odborného učitele), zákonných zástupců a alespoň jednoho poradenského pracovníka, který se intervence účastnil.

- Cílem je shrnout a zhodnotit intervenci jak ze strany školy, tak zákonných zástupců a žáka, dále se dohodnout na dalším společném postupu.
- Musí být učiněn zápis, kopii obdrží zákonní zástupci – formulář: **Zápis z jednání se zákonnými zástupci.**

3) Výchovná komise

- Složení: zástupce vedení školy, TU, VP, ŠMP, ŠP
- Zákonní zástupci jsou informováni o dalším postupu.
- Náprava by měla být urychlená a krátkodobá, jinak se postupuje k dalšímu bodu.
- Vždy musí být zápis na formuláři: **Zápis z jednání výchovné komise.**

4) Ohlášení na OSPOD

- Ohlašuje pouze školní poradenský pracovník
- Pokud může být naplněn § 6 odst. 1 písm. a) bod 3 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí (rodič nevykonává nebo zneužívá práva plynoucí z rodičovské odpovědnosti) – škola by měla tuto skutečnost nahlásit OSPODu, podle § 10 odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb.

Pracovníci ŠPP spolu s ředitelem školy zváží možnost kontaktovat podporu zvenčí (SVP Mimóza, PPP Ústí nad Orlicí, OSPOD, PČR, MP, aj.). Rozhodnutí o postupu bude sděleno učitelům, zákonným zástupcům, případně dalším zainteresovaným osobám. O každém jednání bude sepsán záznam.

V dne

Vypracovala: metodik prevence

Schválil:ředitel školy